

Директор Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України академік НАНУ Б. Гриньов запропонував створити в Україні установку для спостереження за елементарними частками, на якій могли б працювати школярі, які захоплюються наукою. Недавно велика група школярів – членів Малої академії наук (МАН) – провела тиждень у Женеві на Великому адронному колайдері. За відгуками відомих європейських фізиків, юні українські дарування приємно вразили їх своїми знаннями та креативністю. Нині МАН готує ще більш вражаючу експедицію до Франції. Нова група школярів виступить у Парижі з демонстрацією своїх винахідницьких досягнень. Далі діти вирушать до Тулузи та Орлеана на свято науки. У рамках цього заходу вони відвідають французькі авіа- та ракетобудівні заводи. Останніми роками, завдяки активізації МАН, перед українськими обдарованими дітьми відкриваються дедалі ширші можливості спілкування зі своїми талановитими закордонними однолітками з Німеччини, Франції, Швейцарії.

Однак серед цих приємних новин найбільше враження справляє створення для дітей своєрідного прискорювача – установки для дослідження космічних злив. Її потужність у сотні разів перевершуватиме знаменитий ВАК – Великий адронний колайдер у ЦЕРН, на який витрачено астрономічну суму – понад 10 млрд євро. Найдивовижніше в цьому проєкті те, що працюватимуть на ньому... школярі. Проте виконуватимуть вони справжні дослідження, важливі не тільки для науки, а й для народного господарства. Наприклад, дані цих досліджень дадуть змогу зробити метеорологію більш точною наукою.

Б. Гриньов, академік НАН України, директор Інституту сцинтиляційних матеріалів НАНУ:

«Ми забезпечили багатьох учених світу досконалыми сцинтиляторами, які, крім усього іншого, чудово ловлять і роблять видимими так звані космічні зливи, що приходять з космосу. У принципі, спостереження за цим явищем можуть бути дуже цікавими і корисними для дітей. То чому б не обладнати такі спостережні пункти для наших школярів, які захоплюються фізикою?»

Коли я запропонував президентові Малої академії наук С. Довгому виготовити для дітей своєрідний телескоп для мюонів, він відразу ж схвалив ідею.

Тут доречно згадати, що колись школярі захоплювалися конструюванням аматорських радіопередавачів та радіоприймачів і слухали позивні з усіх континентів. Це масове захоплення дало країні чудових радіоінженерів і радіофізиків.

Нині реально зробити станцію – фактично елемент великого колайдера для юних фізиків. Кожен школяр зможе зайти на сайт цієї станції й подивитися, що там відбувається. Це добрий спосіб захопити дітей наукою.

У нас чудові традиції, і науку ще можна відродити. Згадайте, скільки президентів Російської академії було з українським минулим. В українців є потяг до знання.

Наука могла б принести великі дивіденди країні <...> Потрібні хороші кадри. Їх готують не рік і не два – знадобляться десятиліття. Ні для кого не секрет, що рівень підготовки школярів із природничо-наукових дисциплін різко впав. Потрапити в технічний вуз просто. Цього року неодноразово повідомляли, що продовжуються терміни набору абітурієнтів на технічні та фізичні спеціальності, причому з державним фінансуванням навчання. Деякі далекоглядні завідувачі кафедр на толкових абітурієнтів ведуть справжнє полювання. Для цього їхні аспіранти буквально прочісують школи, щоб знайти підходящих студентів. Однак підшукати більш-менш підготовлених дуже складно. І це не державний підхід до вирішення завдання. Що робити, і як виходити з цього становища?»

С. Довгий, член-кореспондент НАН України, президент МАН:

«Спільно з Об'єднаним інститутом ядерних досліджень у Дубні та з Інститутом сцинтиляційних матеріалів ми розробили унікальний проект.

У різних регіонах України на базі Малої академії наук створюються станції спостереження, які ловлять високоенергетичні частки, що прилітають з далекого космосу. Їх буде підключено до світових мереж. Обдарованих дітей наразі навчають фахівці, щоб вони змогли працювати в цій системі. Наша мета – створити можливість обмінюватися відомостями для дітей з різних регіонів.

Те, що проводиться в ЦЕРН, дуже близьке до того, чим займатимуться діти. <...> База для МАН створюється в Пущі-Водиці. Цього року там встановимо лабораторію, де зможуть вести спостереження за космічними зливами діти з усіх куточків України. Це будуть воістину зливи знань» *(Рожен П., Рожен О. На Україну впадуть зливи... знань // Дзеркало тижня. Україна (http://dt.ua/EDUCATION/na_ukrayinu_vpadut_zlivi_znan-108327.html). – 2012. – 7–14.09).*